

PUTOVANJA U (O)KRUGU

BORIK, LISTOPAD: IGRE S EOLOM

Kad me dotakne Eolovo krilo, s mirisom peščanske borovine, u sobi postane tjeskobno. Eol je mamitelj, zavodnik. Bijaše slavljén i moćan bog, poglavito među pomorcima, ratarima, putnicima. Općinjena njegovom voljom, hitro oblačim tenisice, vežem maramu i uzimam bicikl. Trenutak kasnije, vozim se prema Đurđevačkim pijescima, u njegovo carstvo. Nekada su tvrdili da su i Pijesci eolske nakupine, vrtlozi doneseni odnekud s mađarske puste. Svejedno mi je što nisu. No, potreban mi je priličan napor mašte, da ispod guste travnate perike, nasada bora i bagrema i uredno obrađenih oranica, zamislim nekadašnju Hrvatsku Saharu.

Kod prvog Raspela, skrećem stazom za Borik.

Onaj, koji je vidio ljubičastu maramu na zavoju, prije negoli ispije lončić vode s bunara, naći će me gdje s vjetrom prelistavam otvorenu knjigu podravskog krajolika. Bicikl miruje, bačen u visoku paprat. Tamnozeleni, kao pocakljen kukac, penje se uz rub tenisice. Ja slušam; dišem. Odrvenjujem. Mimikriram.

Drugačije šumi vjetar u lišću kukuruza nalik krepu, drugačije u čupavom kupiništu ili sabljastoj trski, što se okitila mekom, sivom, kavalirskom perjanicom. Vjetar je skladatelj, izvođač i ravnatelj orkestra. Traje jesenska simfonija na otvorenom: zvukovi koji grebu, zvukovi koji umiruju i miluju. Svaka je krošnja citra, a suhe, prelomljene stabljike bazge poput dvojnica otvaraju put svjetlosti, razvijuganoj melodiji.

Sjedim na čistini. Za leđima mi je šuma crnog bora. Ustostručeni zvuk pucketanja prstiju: to se grančice taru jedna o drugu, mameći plavkastu iskru, zatočenu u skrututoj smoli. Na trenutak pomisliš: planut će prosjeka i šuma oko tebe, dok sjediš sklopljenih kapaka, razvijorene kose, nalik kakvom zaboravljenom staroindijskom božanstvu.

Naglo razdvojivši trepavice, vidiš otisak potamnjele ruke na golj zemlji: u pravcu potoka prstenasto se šire pruge trske, a u sredini, na mjestu golema dlana, posječeno je kukuružište i snoplje postavljeno u piramidalne, čvrste stavice. Rojevi sitnih mušica lebde u zraku. Iznad njih bljesne bjeličasto trbušno perje ptice, za trenutak pretvorene u kamen, zavitlan spram krhke nebeske kupole.

Gore je samo to, suho isprano plavilo, a dolje grmovi povezuju daleke oranice u dnu vidika, i blizak kut pejzaža gdje cvate pjenasto polje hajdine. Osobitost jednostavne bijele boje ističe se na pozadini ugasle, prokvašene jesenske palete. Negdje u pozadini, skriven iza vrbika, postoji kosac. Čujem zvuk brusa na modrom čeliku, šištav šum zamaha. Zamišljam ga u modroj košulji. I voljela bih da je crvenokos, poput klena, koji mi ovdje nedostaje do potpune harmonije.

Foto: Željko Car

Foto: Željko Car

Foto: Željko Car

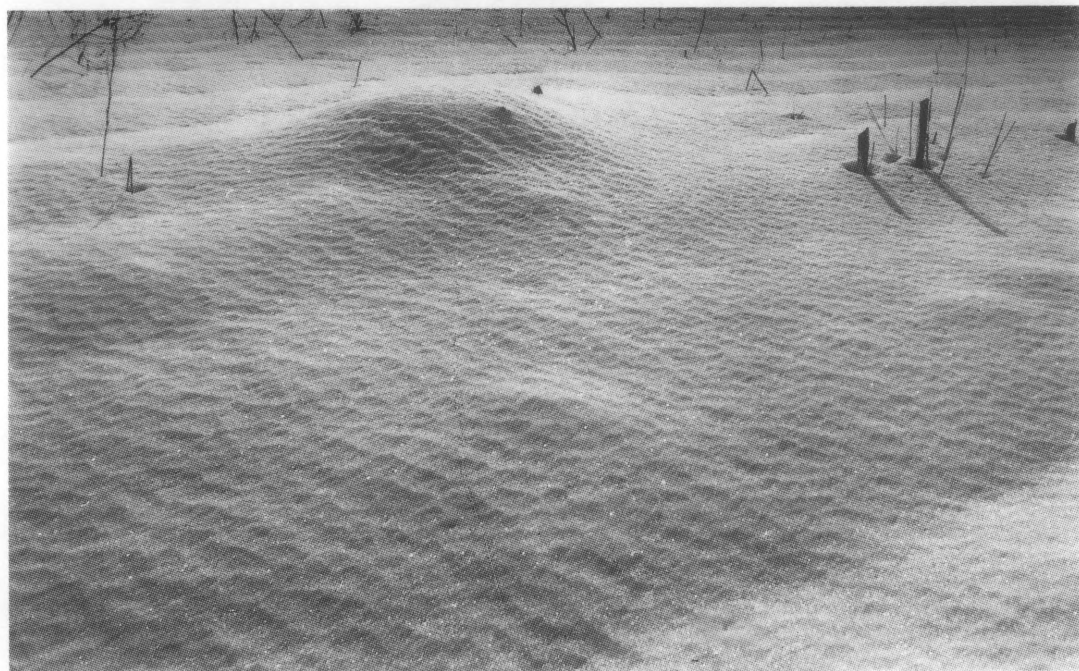

Foto: Željko Car

Ustvari, ovaj dan miline i obilja snažno podsjeća na ljeto. O grancici visi kolesasta paučina pauka krstaša, te zruu bibera slične grudice, što na leđima nosi otisak križa, znak Božje naklonosti za sve maleno, skromno i samozatajno. Evo, pomnjivo će otkriti ljubicu među liščem! Trag proljeća u listopadu, jedno znakovito čudo. Zakon prirode odstupa pred upornošću njene volje da još jednom otvori baršunastu zjenu pred ljepotom svijeta, osuđena na skoro uvenuće. Ne govori se uzalud da od prirode valja učiti. Sve ti je ovdje nježno, sve je pitomina. A ipak: ništa se neće predati bez otpora i borbe. Svaka travka, list, grancica i vriježa, sada se kupaju u fosfornozlatnoj otopini, i sve teži da još jednom, prije pada, dosegne mrvu Sunca, uspinjući se po zamišljenoj okomici.

Taj srh preživljavanja razlio je po šumi boje spontanog, divljev ekspresionizma. Uskoro, naći ćeš ovdje potvrdu stiha iz narodne pjesme: "**Šuma plava urodila žirom / Plavim žirom i crvenim vinom...**". Tamo, sasvim pri tlu, kao na dnu pletene kuharičine korpe, gljive su se posložile u gladak, lakirani mozaik. Sunčanice, panjevčice i biserke podižu klobuke na spužvastim stručcima: neke sitne poput okrenutih šalica za kavu, druge poput plitkih, osvjetlanih tanjura. Sudiš li po ljepoti, odredit ćeš im jednako: sve su dostojne kraljevske ili prelatove trpeze, i nenadmašne meštrije kakva benediktinska "viteza od kuhače".

Odmah na rubu gljivarske kolonije, divizma izlaže svoje grudaste žute cvjetove, kao komornik mesingane alke za ključeve od tajnih odaja. Još ima rumenike, mlječike, krasuljice i zečine, stolisnika i blijede vodopije. Vidim kosa i njegovu sjenu kako se love oko grma crne bazge. Ali stabla, prstenasto oguljene kore, obilježena za skor u sječu, podsjećaju da smo, ipak, na pragu skorih snjegova.

Kroz svečan, težak, nataložen mir šume slične prelijepoj inkunabuli, ne možeš proći na zamjetivši žilavu povijušu divlje loze, što se penje uz deblo, dok ruj preudara tuberkulozni pečat na svaki list, kao izvaljan od tanka, blijeda voska. Na čudnovatom inicijalu prepoznat ćeš odjednom pomične, žive crteže, trag anđeoskog prsta: Danteov profil, prije ulaska u Had, grozd planeta u dalekom savježu, načetih truljenjem, sjenu Judinog stabla, ženu pauka što vreba omamljen plijen...

I negdje, sasvim na rubu, rasuta su i slova pisma, jedva dočekanog, koje te doma čeka zatakuto za vrata, i zbog kojega, jedino i iznimno, pristaješ izaći iz šume po kojoj vjetar nosi otetu zastavu: još donedavno, maramu iz Benaresa, dragocjen osmijeh nahukan na ljubičastoj svili.

BORIK, PROSINAC: SNJEŽNI POST SCRIPTUM

Ako izuzmemo kratko dječje nepamćenje, tridesetak puta u životu dano mi je da vidim čudo prvog snijega. Ne znam čime sam zaslužila tu osobitu milost. Ove godine, snijeg je pao na krošnje pune lišća, sručio se na gnijezda, krtičnjake, vjeveričinu duplju tek napola punu plodova, stavice i voćke, šumske prolaze, hranilice za srne.

Zatekao me snijeg nesprenu.

Nisam mu se stigla ni obradovati. Tamo, u Boriku, pokrio je još tople tragove, pregradio mi prolaz do dragih, suštavih zakutaka, gdje sam skupljala lišće, kao škrtac svoje zlatnike. Po bijelom, skorjelom ovoju, vidim tragove zečjih šapica; trudim se odgonetnuti tajnopisne poruke, koje su mi ostavili. Ali ne uspijeva mi, baš kao ni nastojanje da se sjetim bijaše li ono krstokljun, od čijega mi je iznenada prhuta, jesenas, zamalo stalo srce?

Snijeg briše pojedinosti. Gotovo ubija maštu, čijem je zamašnjaku potrebno tako malo, neznatan dodir, vibracija, detalj da se pokrene. Poričem tvrdnju o lakoći snijega. Odavde, iz sigurnosti sobe, čujem kostobolno škripanje starih borova, iznemogli pijuk sjenice. Snijeg u prosincu. Okovano drveće. Moja četrdeset i druga rođendanska zima.

Nisam ni slutila da ću se, pod stare dane zaljubiti u jednu šumu.